

Κοινωνική Επιχειρηματικότητα – η καρδιά της αγροτικής ανάπτυξης

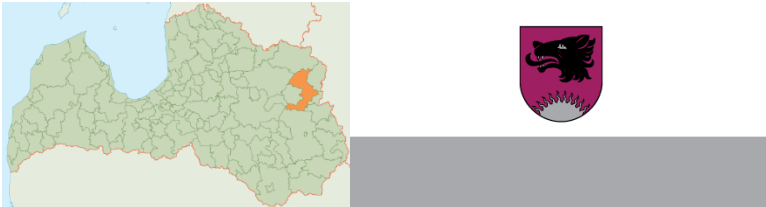
Ο στόχος της συνεργασίας του έργου είναι να προωθήσει την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών μέσα από την εκπαίδευση των ανθρώπων πάνω σε επιχειρηματικά θέματα, και την ώθηση τους να ασχοληθούν την κοινωνική επιχειρηματικότητα χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες πολιτισμικές και περιβαλλοντικές πηγές στις γύρω περιοχές τους. Η ομάδα-στόχος του έργου είναι οι νέοι ενήλικες και οι μεσήλικες ετών 55+. Το πρόγραμμα υλοποιείται από 9 εταίρους οι οποίοι προέρχονται από τη Λετονία, την Ισπανία, την Ιταλία, την Τσεχία, την Ολλανδία, τη Ρουμανία, την Τουρκία, και την Ελλάδα με σκοπό να φτάσουν τον κύριο στόχο του έργου, την πραγματοποίηση των δραστηριοτήτων και την εξαγωγή αποτελεσμάτων. Οι εταίροι του έργου είναι εκπαιδευτικά κέντρα ενηλίκων τα οποία είναι υπεύθυνα για την ανάδειξη του ευρέος φάσματος των ευκαιριών της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Επιπρόσθετα υπάρχουν εταίροι υπάρχουν που είναι οργανισμοί που είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και την διάδοση της σε όλη την Ευρώπη.

Ένα από τα αποτελέσματα του έργου θα είναι η διεθνής έρευνα «Αγροτικοί θησαυροί – ανακάλυψη και βελτίωση». Η έρευνα αυτή παρουσιάζει την κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι διάφορες χώρες στον τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, όπως και τους τομείς που προσφέρονται για έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας στις διαφορετικές χώρες.

ΛΕΤΟΝΙΑ

Στα πλαίσια του έργου Erasmus+ με τίτλο «Rural Entrepreneurship - the Heart of Rural Development» διεξάγεται μια έρευνα στις διαθέσιμες πηγές που υπάρχουν σε κάθε αγροτική περιοχή και πως μέσω αυτών των πηγών θα μπορούσε να αναπτυχθεί δραστηριότητα με επίκεντρο την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

ΤΟΜΕΙΣ: τουρισμός, γαστρονομία, γεωργία, καλλιέργεια

Το Μπάλβι βρίσκεται στο Νότιο μέρος της Λετονίας. Η περιοχή ονομάζεται Λετγαλία. Η Λετγαλία είναι πλούσια σε λίμνες – και για αυτό αποκαλείται χώρα των μπλε λιμνών. Οι πιο δημοφιλείς τομείς επιχειρηματικότητας είναι η γεωργία, ο τουρισμός και η καλλιέργεια. Ωστόσο, σύμφωνα με το πλάνο βιώσιμης ανάπτυξης του Μπάλβι, έχει δηλωθεί ότι μέχρι το 2030 θα έχει ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη και κάποιων άλλων τομέων. Αποτελεσματική και σωστή διαχείριση των δασών, της γεωργικής γης, του νερού και άλλων φυσικών πηγών που επιτρέπουν τη διατήρηση και τη συντήρηση των φυσικών κεφαλαίων με έναν κερδοφόρο τρόπο. Νέοι επιχειρηματίες ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το φυσικό κεφάλαιο γης και να δημιουργήσουν βιώσιμη ανάπτυξη.

Τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με τη χρήση των διαφορετικών πηγών κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή αντικατοπτρίζουν τα ακόλουθα αποτελέσματα.

Ποιους **κοινωνικούς πόρους** (ανθρώπινους πόρους) θεωρείτε πολύτιμους για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή σας;

Σε αυτή την ερώτηση οι άνθρωποι απάντησαν ότι υπάρχουν οι ακόλουθες ομάδες - μακροχρόνιοι άνεργοι, ανάπηροι, νέα άτομα που θα ήθελαν να μείνουν στην περιοχή. Οι ερωτηθέντες, επίσης, ανέφεραν οι ομάδες αυτές πρέπει να έχουν κάποια χαρακτηριστικά και δεξιότητες πάνω σε θέματα επιχειρηματικότητα όπως είναι – γνώση, εμπειρία, προθυμία, κατάλληλες δεξιότητες, δημιουργικότητα.

Ποιους **περιβαλλοντικούς πόρους** (φυσικούς πόρους) θεωρείτε πολύτιμους για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή σας;

Οι πιο συχνά αναφερόμενοι περιβαλλοντικοί πόροι στις έρευνες είναι:

- Το έδαφος – για τη γεωργία, καλλιέργεια
- Το δάσος - προετοιμασία καυσόξυλων, ξυλεία, απαραίτητα υλικά για βιοτεχνικές δραστηριότητες
- Τα δώρα της άγριας ζωής που χρησιμοποιούνται στην φαρμακευτική αλλά και στην παραγωγή φαγητού και ποτού (τσάι βοτάνων, κυνήγι κ.α.)

Ποιους **πολιτισμικούς πόρους** (παραδόσεις, τέχνες, θρησκευτικές τελετές κ.α.) θεωρείτε πολυτίμους για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή σας;

Οι πιο συχνά αναφερόμενοι πολιτισμικοί πόροι στις έρευνες είναι:

- Η παραδοσιακή κουζίνα,
- Θρησκευτικές λειτουργίες,
- την αποκατάσταση πολιτιστικών ιστορικών χωρών,
- τα εργαστήρια αρχαίων τεχνών,
- η οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων,
- η χρήση της Λατγαλικής κουλτούρας και παράδοσης στις επιχειρήσεις

Ποιους τομείς (τουρισμός, γαστρονομία, γεωργία, βιομηχανία κ.α.) θεωρείτε καταλληλότερους για ανάπτυξη κοινωνικής επιχειρηματικότητας;

Οι πιο κατάλληλοι τομείς για ανάπτυξη κοινωνικής επιχειρηματικότητας σύμφωνα με τους κατοίκους είναι:

- παροχή διαφόρων τύπων εκπαίδευσης,
- παροχή υπηρεσιών κοινωνικής ευθύνης,
- βιομηχανία
- επιχειρήσεις που σχετίζονται με τη διατήρηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής,
- διάφορες υπηρεσίες ΤΠΕ,
- τουρισμός

Πηγές:

<http://www.balvi.lv/sabiedribas-lidzdaliba/16681-apstiprinata-balvu-novada-attistibas-programma-2018-2024-gadam>

ΙΣΠΑΝΙΑ

Στα πλαίσια του έργου Erasmus+ με τίτλο «Rural Entrepreneurship - the Heart of Rural Development» διεξάγεται μια έρευνα στις διαθέσιμες πηγές που υπάρχουν σε κάθε αγροτική περιοχή και πως μέσω αυτών των πηγών θα μπορούσε να αναπτυχθεί δραστηριότητα με επίκεντρο την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι γειτονιές Bajamar (2141 κατοίκους το 2015) και Punta del Hidalgo (2.544 κατοίκους το 2015) βρίσκονται σε αγροτική περιοχή, 14-16 χλμ. από την πόλη San Cristobal de La Laguna. Ο κύριος τομέας είναι ο τουρισμός, λόγω της σταθερότητας του κλίματος, με μέση θερμοκρασία τους 21 βαθμούς Κελσίου, καθώς και του φυσικού περιβάλλοντος (φυσικές πισίνες, θέα από βουνά, βράχους και αμμώδεις παραλίες κ.α.). Ο αστικός τουρισμός βρισκόταν στο απόγειο του στις δεκαετίες του 60 και του 70, αλλά λόγω της αύξησης του μαζικού τουρισμού στο νότιο μέρος του νησιού και άλλων παραγόντων, οι περιοχές Bajamar – Punta del Hidalgo έχουν μεταμορφωθεί σε "πόλεις".

Οι δύο στις τρεις εταιρείες που βρίσκονται στην περιοχή ασχολούνται με ένα από αυτούς τους τρεις τομείς: γενικές υπηρεσίες (24.74% των επιχειρήσεων), φιλοξενία (27.26%) και σίτιση (16.21%). Ο τομέας των υπηρεσιών κατέχει μια σημαντική θέση καθώς απασχολεί περίπου το 73,69% του εργατικού δυναμικού της περιοχής. Άλλοι σχετικοί τομείς είναι το ψάρεμα, η γεωργία κ.α.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Οι ηλικιακές ομάδες της περιοχής είναι μεταξύ 30 με 49 χρονών. Ωστόσο, η κατάσταση βελτιώθηκε τα τελευταία χρόνια λόγω των νεαρών μεταναστών που ήρθαν την τελευταία δεκαετία.

Υπάρχει ανθρώπινο δυναμικό με γνώση πάνω σε παραδοσιακά συστήματα ψαρέματος και γεωργίας, με γνώση σε κατασκευές όπως την ύφανση των αλιευτικών δικτύων και άλλων γκάτζετ, καλαθοποιίας, τοπικών σπόρων, ανάπτυξης εργαλείων και φροντίδας των ζώων.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Οι Bajamar και Punta del Hidalgo είναι, σε μια μεγάλη έκταση, μέρος της προστατευόμενης περιοχής Anaga Rural Park UNESCO Biosphere Reserve. Εξαιτίας της ποικιλίας των τοπίων που συνυπάρχουν σε ένα περιορισμένο χώρο, υπάρχει υψηλό επίπεδο βιοποικιλότητας στην θάλασσα, στο έδαφος, και στον αέρα. Επίσης, υπάρχουν διάφορα είδη τα οποία βρίσκονται υπό εξαφάνιση όπως τα κίτρινα φύκια ή το πτηνό guirre.

Οι ακτές του Bajamar και του Punta del Hidalgo ξεχωρίζουν για την πλατιά αποβάθρα τους που σχηματίζεται από βράχια και λακούβες, στα ισπανικά "charcos", όπου οι ντόπιοι κολυμπούν κατά τη διάρκεια της πλημμυρίδας. Ακόμα, η ποιότητα από τις φυσικές πισίνες είναι πιστοποιημένες με γαλάζια σημαία.

Στο πάνω τμήμα του Bajamar, κάποια δέντρα των δράκων αναμιγνύονται με το φοινικόδασος που σχηματίζεται και είναι ένα από τα πιο καλοδιατηρημένα δείγματα δάσους που έχουν παραμείνει στο νησί. Αυτό το δάσος, το οποίο καλύπτονταν άλλοτε από τα midlands των νησιών, έχει μειωθεί σε μικρά δάση με δύσκολη πρόσβαση όπως αυτό.

Το La Punta έχει ένα σωματείο ψαράδων (που προμηθεύει τα τοπικά εστιατόρια με φρέσκα ψάρια για τα παραδοσιακά τους πιάτα), καθώς επίσης φυτείες μπανάνας και κτηνοτροφία -κατσίκες, πρόβατα και

κοτόπουλα. Παρ' όλα αυτά, σήμερα, υπάρχουν πολλές εγκαταλελειμμένες εκτάσεις οι οποίες θα μπορούσαν να μετατραπούν σε κήπους και φάρμες που θα προμηθεύουν τοπικά εστιατόρια και αγορές.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

Η Lady of Carmen είναι η προστάτιδα της θάλασσας και των ψαράδων και είναι γνωστή ως «το αστέρι της θάλασσας». Στην Punta del Hidalgo, πραγματοποιούνται δύο γιορτές: η χερσαία πομπή (16 Ιουλίου) και η ναυτική πομπή (μια Κυριακή, εξαρτάται από την παλίρροια).

Το Punta del Hidalgo είναι η γενέτειρα σπουδαίων καλλιτεχνών όπως των Los Sabandeños, των οποίων η διεθνή αναγνώριση είναι αδιαμφισβήτητη, του γνωστού τραγουδιστή από μπαλάντες Chago Melián η του διάσημου timplista Sebastián Ramos, αντιπροσωπεύοντας το πιο αυθεντικό φολκλόρ των νησιών.

Στο Bajamar, υπάρχει ένα ερημητήριο του Σαν Χουάν το οποίο χρονολογείται από το 1628 και αποτελεί ιστορική κληρονομιά.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Η περιοχή είναι γνωστή για αθλήματα όπως το surfing, τη σανίδα bodyboard, την κατάδυση με αναπνευστήρα και την κατάδυση. Κάθε χρόνο πραγματοποιείται μια διαδρομή 2 χιλιομέτρων με κολύμπι, σαν γιορτή μεταξύ των ακτών αυτής της περιοχής, δημιουργώντας μια από τις πιο ενδιαφέρουσες αθλητικές εκδηλώσεις στα La Punta-Bajamar. Υπάρχουν ακόμα μερικά μονοπάτια μεταξύ της ακτής και της διαδρομής από το Punta del Hidalgo και το Bajamar για να ανέβει κανείς πάνω στα βουνά και στις κοιλάδες των Anaga Mountains.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Τα αποτελέσματα της ηλεκτρονικής έρευνας που αναπτύξαμε σχετικά με την αγροτική κοινωνική επιχειρηματικότητα αντικατοπτρίζουν την ανάγκη που υπάρχει για γενική πληροφόρηση καθώς και παραδείγματα καλών πρακτικών κοινωνικής επιχειρηματικότητας στις αγροτικές περιοχές. Από τους 36 ερωτηθέντες, οι 5 δεν ήξεραν τι είναι η αγροτική κοινωνική επιχειρηματικότητα και οι 22 ήξεραν κάποια πράγματα αλλά θα ήθελαν να μάθουν παραπάνω. Επιπλέον, τα μισά από τα άτομα που ρωτήθηκαν στην έρευνα έδειξαν ότι δε γνωρίζουν κανένα παράδειγμα των πρωτοβουλιών αυτών. Όταν ρωτήθηκαν τι είδους πληροφορίες θα ήθελαν να λάβουν κατά τη διάρκεια του ηλεκτρονικού μαθήματος, οι επιλογή των παραδειγμάτων καλών πρακτικών, προοπτικές πάνω στους ήδη υπάρχοντες πόρους του εδάφους τους, επιχειρησιακό μοντέλο κοινωνικής επιχειρηματικότητας, πληροφορίες σχετικά με επιχορηγήσεις/επιδοτήσεις/συλλογική χρηματοδότηση και γενική πληροφόρηση.

RURAL TREASURES

ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Στα πλαίσια του έργου Erasmus+ με τίτλο «Rural Entrepreneurship - the Heart of Rural Development» διεξάγεται μια έρευνα στις διαθέσιμες πηγές που υπάρχουν σε κάθε αγροτική περιοχή και πως μέσω αυτών των πηγών θα μπορούσε να αναπτυχθεί δραστηριότητα με επίκεντρο την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Το Ολλανδικό Αγροτικό Αναπτυξιακό πρόγραμμα (RDP) ενσωματώθηκε επίσημα από την Ευρωπαϊκή Κομισιόν στις 13 Φεβρουαρίου του 2015. Η τελευταία τροποποίηση του έγινε στις 13 Ιανουαρίου του 2018. Το RDP συνοψίζει της προτεραιότητες της Ολλανδίας για τη χρήση € 1.63 δις δημόσιας χρηματοδότησης που θα είναι διαθέσιμη για την περίοδο μιας 7ετίας 2014-2020.

Το Ολλανδικό RDP έχει ισχυρή περιβαλλοντική προσέγγιση και στοχεύει στην κατοχή του 6% της αγροτικής γης κατόπιν συμβολαίου για να δώσει έμφαση στην βιοποικιλότητα και να βελτιώσει τη διαχείριση του νερού και του εδάφους. Με σκοπό να αυξήσει τη βιωσιμότητα και την ανταγωνιστικότητα του αγροτικού τομέα, το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην καινοτομία, στις βιώσιμες επενδύσεις, στοχεύοντας στο 5% όλων των φαρμών συμπεριλαμβανομένων και αυτών των νέων αγροτών. Το πρόγραμμα, ακόμα, συμπεριλαμβάνει θέματα ασφάλειας παντός καιρού που στοχεύουν στο 2% των αγροτών. 18.000 αγρότες θα λάβουν εκπαίδευση και θα στηριχθούν 175 συνεργατικά έργα. Το πρόγραμμα στοχεύει στη δημιουργία 250 νέων θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές μέσα από στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης που θα αναπτυχθούν από τοπικές ομάδες δράσης που θα καλύψουν το 65% του αγροτικού πληθυσμού. Οι τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές στοχεύουν, ακόμα, στο να δυναμώσουν οι σχέσεις μεταξύ των αγροτικών περιοχών και των πόλεων.

Η μεγάλης κλίμακας και εντατική καλλιέργεια έχει ανεπιθύμητα αποτελέσματα στο περιβάλλον και στο κλίμα. Η παραγωγικότητα και η απόδοση ανά εκτάριο είναι υψηλή. Οι αγρότες χρησιμοποιούν μεγάλες ποσότητες λιπασμάτων και προϊόντα προστασίας φυτών. Η εντατική εργασία στην γεωργία αναπόφευκτα βάζει σε υψηλή πίεση ορισμένα οικοσυστήματα.

Λόγω των χαμηλών περιθωρίων κέρδους, παραμένει μια πρόκληση για την Ολλανδία να κινήσει το ενδιαφέρον για καινοτομία και διατήρηση της ανταγωνιστικής της θέσης. Μια εξίσου σημαντική διάσταση είναι η μεταφορά της γνώσης η οποία θα έπρεπε να διευκολύνει τη χρήση της καινοτομίας σε μία ευρεία κλίμακα γεωργίας. Επιπλέον, υπάρχει μεγάλη διστακτικότητα στο να πραγματοποιούνται ριψοκίνδυνες επενδύσεις στον αγροτικό τομέα. Οι νέοι αγρότες έχουν περιορισμένες επενδυτικές ικανότητες όταν αναλαμβάνουν μια καλλιέργεια και χρειάζονται κάποια στήριξη με σκοπό να φέρουν σε πέρας τις απαραίτητες κατασκευαστικές επενδύσεις.

Υπάρχει κάποιο είδος ενθάρρυνσης σε άτομα που θέλουν να μετακομίσουν σε αγροτικές περιοχές με τα ιδανικά της επιχειρηματικότητας και της τοπικής ανάπτυξης; Με ποιους τρόπους; Θα προκύψουν κάποια οφέλη; Τι είδους;

Η Ολλανδία έχει μία από τις μεγαλύτερες αγροτικές παραγωγές του κόσμου, με κέδρος 65 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως από την εξαγωγή λαχανικών, φρούτων, λουλουδιών, κρέατος και γαλακτοκομικών προϊόντων. Έχει μια επιφάνεια 33 755 km² από τα οποία λιγότερο από το 2% είναι

αγροτικό. Ο πληθυσμός της είναι 16.7 εκατομμύρια. Γύρω στα 190 000 άτομα εργάζονται στην γεωργία, ποσό που μειώνεται κατά 2,5% κάθε χρόνο. Το 2013, περίπου το 21% των γεωργών στην Ολλανδία ήταν άνω των 65 ετών και μόνο το 3% ήταν κάτω από 35. Ο πρωτογενής τομέας ευθύνεται για το 2% της οικονομίας της χώρας (συνολικό ΑΕΠ). Το 2.5% των εργαζομένων είναι στη γεωργία και το 1,5% στη βιομηχανία του φαγητού. Το RDP της Ολλανδίας χρηματοδοτεί τρεις δραστηριότητες αγροτικής ανάπτυξης επικεντρωμένες στην αποκατάσταση, διατήρηση και βελτίωση των οικοσυστημάτων που σχετίζονται με τη γεωργία.

Για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα, το RDP δίνει ιδιαίτερη έμφαση στις καινοτόμες βιώσιμες επενδύσεις οι οποίες μπορούν να συνεισφέρουν στην υλοποίηση περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων. Σε αυτό το πλαίσιο η καινοτομία είναι ένα αρκετά σημαντικό κομμάτι της RDP. Διαδραματίζει ισχυρό ρόλο στη σύνδεση των περιβαλλοντικών και κλιματικών προτεραιοτήτων με την ανάγκη για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα, και με μια ισορροπημένη εδαφική ανάπτυξη που συνεισφέρει στη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Το πρόγραμμα στοχεύει στην παροχή καινοτομίας, βιώσιμων επενδύσεων στο 5% όλων των αγροτών (περίπου 3500 φάρμες). Επιπροσθέτως, μια ειδική μονάδα μέτρησης σχεδιάστηκε για νέους αγρότες με σκοπό να στηρίζει νέες επενδύσεις όταν αναλάβουν τις καλλιέργειες. Για να δώσουμε την ευκαιρία στους επιχειρηματίες να προβούν σε επενδύσεις με ρίσκο, προβλέπεται η παροχή μιας χρηματικής εγγύησης. Η καινοτομία είναι το στοιχείο κλειδί και θα πρέπει να διευκολυνθεί μέσω των συνεργατικών έργων και της μεταφοράς της πληροφορίας και της γνώσης μεταξύ του γεωργικού τομέα, των ερευνητών και άλλων ενδιαφερόμενων τομέων. Θα δημιουργηθούν σχεδόν 175 συνεργατικά έργα και θα εκπαιδευτούν περίπου 18000 άτομα.

Ο κύριος σκοπός είναι η βελτίωση των συνθηκών για τη φύση και το περιβάλλον. Η Ολλανδία στοχεύει στη βελτίωση της βιοποικιλότητας και στη διαχείριση του νερού και του εδάφους. Μέσα από την καλύτερη διαχείριση της γης, το πρόγραμμα θα βοηθήσει στην ανάπτυξη και στη βελτίωση του περιβάλλοντος για τα πουλιά των χωραφιών. Επιπροσθέτως, η Κοινότητα Διοικητικής Τοπικής Ανάπτυξης (CLLD/Leader) εκτιμά να στηρίζει την ισορροπημένη εδαφική ανάπτυξη των αγροτικών οικονομιών και κοινοτήτων, με αυτόν τον τρόπο δημιουργούνται θέσεις εργασίας και βελτιώνονται οι συνθήκες ζωής για τους ανθρώπους που ζουν σε αυτές τις περιοχές. Ακόμα, μέσα από τη Κοινότητα Διοικητικής Τοπικής Ανάπτυξης (CLLD/Leader), το πρόγραμμα θα στηρίζει την ισορροπημένη εδαφική ανάπτυξη των αγροτικών οικονομιών και κοινοτήτων δημιουργώντας θέσεις εργασίας και βελτιώνοντας τις συνθήκες ζωής.

Το επίκεντρο είναι η ανάπτυξη και η δημιουργία θέσεων εργασίας και επιπλέον η βελτίωση των συνθηκών ζωής στις αγροτικές περιοχές μέσα από την επιχειρησιακή ανάπτυξη, την καινοτομία και τις συνεργατικές δραστηριότητες. Μετά από αυτή τη προτεραιότητα, ο επόμενος στόχος είναι η ενδυνάμωση της σχέσης μεταξύ των αγροτικών περιοχών και των πόλεων αλλά και των αγροτών με τους κατοίκους των πόλεων. Περίπου το 7% του RDP της δημόσιας στήριξης προορίζεται για τη Κοινότητα Διοικητικής Τοπικής Ανάπτυξης (CLLD/Leader). Προβλέπεται ότι η στήριξη από το RDP θα οδηγήσει στη δημιουργία 250 νέων θέσεων εργασίας και θα καλύψει 3 εκατομμύρια αγρότες.

- Υπάρχουν γνωστές επιτυχημένες περιπτώσεις ανθρώπων που μετακόμισαν σε αγροτικές περιοχές και μαζί με προσωπική τους βελτίωση είχαν θετικό αντίκτυπο στην περιοχή; Μοιραστείτε μερικές.

Το Κίνημα Μελλοντικών Γεωργών είναι ο κύριος εθελοντής που βασίζεται σε πρωτοβουλίες του απλού λαού. Στηρίζεται, επίσης, από αφοσιωμένους φοιτητές, πολίτες, ερευνητές και ακτιβιστές. Αυτοί οι άνθρωποι αυτή τη στιγμή είναι ενεργοί στο κίνημα.

ΕΛΛΑΔΑ

Στα πλαίσια του έργου Erasmus+ με τίτλο «Rural Entrepreneurship - the Heart of Rural Development» διεξάγεται μια έρευνα στις διαθέσιμες πηγές που υπάρχουν σε κάθε αγροτική περιοχή και πως μέσω αυτών των πηγών θα μπορούσε να αναπτυχθεί δραστηριότητα με επίκεντρο την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

ΤΟΜΕΙΣ: τουρισμός, γαστρονομία, γεωργία, βιομηχανία

Η Ελλάδα βρίσκεται στην νότια Ευρώπη. Είναι μια χώρα χερσόνησος, με ένα αρχιπέλαγος 3.000 νησιών.

Η περιφέρεια της Θεσσαλίας, η οποία βρίσκεται μεταξύ της Θεσσαλονίκης και της Αθήνας, χωρίζεται σε 5 νομούς οι οποίοι περιέχουν 25 δήμους. Αυτοί οι 5 νομοί είναι: Νομός Λάρισας, Νομός Μαγνησίας, Νομός Σποράδων, Νομός Τρικάλων, και Νομός Καρδίτσας.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα επίσημα δεδομένα (2018) της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ: www.statistics.gr), οι 5 κύριοι παράγοντες της Ελληνικής οικονομίας είναι οι εξής:

Γεωργία	Βιομηχανία (φαγητό, μέταλλα, μηχανήματα)	Μεταφορά	Τουρισμός	Ενέργεια
---------	--	----------	-----------	----------

Στην περιφέρεια της Θεσσαλίας, οι κύριες δραστηριότητες του πληθυσμού, που μπορούν να θεωρηθούν και θησαυροί του τόπου, επικεντρώνονται στη:

- Γεωργία
Καλλιέργεια βαμβακιού, διάφοροι τύποι καρπών (**φυσικόδεντρα, έλατα** κ.α.), λαχανικά και φρούτα (**πορτοκαλιές** κ.α.), σταφύλια (για την παραγωγή εξαιρετικής ποιότητας **κρασί**), ελιά για εξαιρετικής ποιότητας **ελαιόλαδο**, **φαρμακευτικά** και **αρωματικά φυτά** (Το Πήλιο είναι γνωστό για τη μεγάλη ποικιλία σε **φαρμακευτικά βότανα** και ο Όλυμπος για τα μοωαδικά φυτά – **ενδημικά που βρίσκονται μόνο σε αυτό το βουνό και πουθενά αλλού στον κόσμο**) κ.α.
- Κτηνοτροφία
Παράγονται κρέας και γαλακτοκομικά άριστης ποιότητας. Το πιο γνωστό γαλακτοκομικό προϊόν είναι η «**φέτα**».
- Τουρισμός
Ο τουρισμός έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια. Τα αξιοθέατα με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα είναι: τα **Μετέωρα** (Μνημείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO), ο **Όλυμπος** (το βουνό των αρχαίων θεών), το **Πήλιο**, το **φαράγγι των Τεμπών**, η **Λίμνη Πλαστήρα** και οι **Σποράδες (Σκιάθος, Σκόπελος, Αλόνησος και Σκύρος)**.
- Κουλτούρα και Παράδοση
Παραδοσιακοί χοροί, γιορτές (**γιορτή του τσίπουρου, καλοκαιρινή γιορτή κρασιού στον Τύρναβο, Φεστιβάλ ελληνικού μελιού και προϊόντων μελιού** κ.α.) και το **ρεμπέτικο** (το ρεμπέτικο συμπεριλήφθηκε το 2017 στην αντιπροσωπευτική λίστα με την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά της Ανθρωπότητας) μπορούν ακόμα να αναγνωριστούν σαν θησαυροί της περιοχής.
- Γαστρονομία
Μοναδικά κρασιά (ονομασία προέλευσης ανώτερης ποιότητας), τα πιο γνωστά Ελληνικά ποτά **ούζο και τσίπουρο** (π.χ. τσίπουρο Τυρνάβου), ο **χαλβάς Φαρσάλων**, το **μέλι Πηλίου** είναι μόνο κάποια στοιχεία της ελληνικής γαστρονομίας που μπορείτε να βρείτε στην περιοχή της Θεσσαλίας. Μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα εδώ: <http://www.greekgastronomyguide.gr/pilio/>

- Βιομηχανία

Η βιομηχανία έχει φτωχή ανάπτυξη στην περιοχή. Υπάρχουν κυρίως μονάδες επεξεργασίας γεωργικών, κτηνοτροφικών και δασικών προϊόντων.

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι αρκετά ενεργή στην περιοχή. Τα επίσημα Ελληνικά Δεδομένα παρουσιάζουν την **ύπαρξη περίπου 80** κοινωνικών επιχειρήσεων μόνο στην Θεσσαλία. Συγκεκριμένα, **η πλειοψηφία αυτών των επιχειρήσεων περιλαμβάνει κυρίως:**

i) Πολιτιστικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις	iv) Φροντίδα και στήριξη (βρέφη, ηλικιωμένοι, ΑΜΕΑ, παιδιά)
ii) Τοπικά και γεωργικά προϊόντα	v) Περιβαλλοντική Φροντίδα
iii) Κοινωνική φροντίδα και ευθύνη (ΑΜΕΑ, εθελοντικές ομάδες, παιδιά, ενήλικες)	vi) Οργάνωση Εκδηλώσεων

Ποιους **κοινωνικούς πόρους** (ανθρώπινους πόρους) θεωρείτε πολύτιμους για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή σας;

- Τεχνική βοήθεια και καθοδήγηση στους ανθρώπους που ενδιαφέρονται για μετατροπή των δραστηριοτήτων τους σε δράσεις κοινωνικής επιχειρηματικότητας.
- Οι ανθρώπινοι πόροι που μπορούν να αξιοποιηθούν στην ανάπτυξη μιας κοινωνικής επιχείρησης με σκοπό τη στήριξη, την εκπαίδευση και την επιχειρηματικότητα μαμάδων ώστε να φέρει την ισορροπία στην οικογένεια και στην εργασία
- Οι ανθρώπινοι πόροι που μπορούν να αξιοποιηθούν στην ανάπτυξη μιας κοινωνικής επιχείρησης με σκοπό την εκπαίδευση σε «πράσινα» υλικά και οικολογική φροντίδα των καλλιεργειών.
- Οι ανθρώπινοι πόροι που μπορούν να αξιοποιηθούν στην ανάπτυξη μιας κοινωνικής επιχείρησης με σκοπό τη στήριξη για την επαγγελματική ενσωμάτωση ατόμων ΛΟΑΤΚΙ και ατόμων με ειδικές ανάγκες. Θα μπορούσε να γίνει σαν ένα γραφείο εύρεσης εργασίας και να παρέχει στήριξη και βελτίωση των δεξιοτήτων τους με σκοπό τη δημιουργία ενός ασφαλούς περιβάλλοντος εισαγωγής αυτών των ατόμων στην αγορά εργασίας χωρίς την αντιμετώπιση προκατειλημμένων συμπεριφορών.

Ποιους **περιβαλλοντικούς πόρους** (φυσικούς πόρους) θεωρείτε πολύτιμους για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή σας;

- Την ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση και επαναδημιουργία παρατημένων ξύλων
- Τη χρήση ή τη καλλιέργεια αρωματικών και φαρμακευτικών βοτάνων και λουλουδιών που μπορεί κανείς να βρει μόνο στα βουνά της Θεσσαλίας
- Τον καθαρισμό των ακτών και την ανακύκλωση των πλαστικών της με σκοπό τη δημιουργία νέων υλικών λιγότερο βλαβερών για το περιβάλλον

Ποιους **πολιτισμικούς πόρους** (παραδόσεις, τέχνες, θρησκευτικές τελετές κ.α.) θεωρείτε πολύτιμους για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή σας;

- Την οργάνωση γιορτών ή εκδηλώσεων που ενημερώνουν και συμπεριλαμβάνουν τους νέους ντόπιους ανθρώπους ή και τους επισκέπτες σχετικά με τις παραδόσεις της περιοχής
- Την ανάπτυξη δημιουργημάτων χειροτεχνίας

Ποιους τομείς (τουρισμός, γαστρονομία, γεωργία, βιομηχανία κ.α.) θεωρείτε καταλληλότερους για ανάπτυξη κοινωνικής επιχειρηματικότητας;

Ένας από τους καταλληλότερους τομείς για ανάπτυξη στην περιοχή της Θεσσαλίας είναι ο τουρισμός. Ο τουρισμός παρόλο που είναι αρκετά αναπτυγμένος στην Ελλάδα, στη Θεσσαλία χρειάζεται ακόμα δουλειά με σκοπό να προωθηθούν οι παραδόσεις, τα παραδοσιακά μέρη, τα φαγητά, η κουλτούρα και η καινοτομία σε κάθε περιοχή.

Άλλος ένας τομέας που είναι πολύ σημαντικός είναι η χρήση των τεχνολογιών. Μια κοινωνική επιχείρηση που να παρέχει τεχνολογική στήριξη και συμβουλές σε άτομα που ενδιαφέρονται για την ανάπτυξη μιας υπηρεσίας ή τη βελτίωση μιας ήδη υπάρχουσας θα μπορούσε να είναι μια πολύ καλή ιδέα

ΤΣΕΧΙΑ

Στα πλαίσια του έργου Erasmus+ με τίτλο «Rural Entrepreneurship - the Heart of Rural Development» διεξάγεται μια έρευνα στις διαθέσιμες πηγές που υπάρχουν σε κάθε αγροτική περιοχή και πως μέσω αυτών των πηγών θα μπορούσε να αναπτυχθεί δραστηριότητα με επίκεντρο την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Από τη στιγμή που το ινστιτούτο μας στεγάζεται στην πρωτεύουσα το ενδιαφέρον μας επικεντρώνεται στη Νότια Μοραβία όπου υπάρχουν πολλές ευκαιρίες για ίδρυση μιας κοινωνικής επιχείρησης.

Η Νότια Μοραβία είναι μια αξιόλογη από οικονομικής άποψης περιοχή, τοποθετημένη σε καλή τοποθεσία στο νοτιοανατολικό κομμάτι της Τσεχίας δίπλα από τα σύνορα της με την Αυστρία και τη Σλοβακία, και ήταν πάντα ένα ευρωπαϊκό στρατηγικό κέντρο. Η Νότια Μοραβία έχει μεγάλο πλήθος από πολιτισμικά, φυσικά και τεχνικά αξιοθέατα. Τέσσερα από τα τοπικά αξιοθέατα έχουν συμπεριληφθεί στην λίστα πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO, η πολιτιστική πλευρά συνοδεύεται από ελκυστικά έθιμα και τουρισμό κρασιού.

Κοινωνικοί πόροι

- Μακροχρόνια άνεργοι
- ΑΜΕΑ
- Ευπαθής ομάδες
- Κοινωνικά αποκλεισμένοι
- Ταλαντούχοι

Περιβαλλοντικοί πόροι

- Αμπέλια
- Δάση
- Έδαφος
- Απορρίμματα

Πολιτισμικοί πόροι

- Παραδοσιακές τέχνες (παραδοσιακές στολές, υφασμάτινα λουλούδια, πασχαλινά διακοσμητικά αυγά, , παραδοσιακά σχεδιασμένες κούκλες, κεραμικά)
- Παραδοσιακοί χοροί (ανδρικοί σόλο χωροί)

Άλλες πηγές

- Βιομηχανία τροφίμων – σπαράγγια, αγγουράκι τουρσί, κρασί

Κατάλληλοι τομείς για ανάπτυξη κοινωνικής επιχειρηματικότητας

- Τουρισμός
- Γεωργία/κοινωνική γεωργία (π.χ. η κοινότητα στηρίζεται από τη γεωργία)
- Γαστρονομία/ βιομηχανία παραγωγής φαγητού
- Εκπαίδευση
- Πολιτισμός/ Τέχνες (παραδόσεις, έθιμα)
- Κατασκευές
- Υπηρεσίες
- Ελεύθερος χρόνος

RURAL TREASURES

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Στα πλαίσια του έργου Erasmus+ με τίτλο «Rural Entrepreneurship - the Heart of Rural Development» διεξάγεται μια έρευνα στις διαθέσιμες πηγές που υπάρχουν σε κάθε αγροτική περιοχή και πως μέσω αυτών των πηγών θα μπορούσε να αναπτυχθεί δραστηριότητα με επίκεντρο την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η Ρουμανία βρίσκεται στο νοτιοανατολικό μέρος της Κεντρικής Ευρώπης, μεταξύ τη ανατολικής Ευρώπης και της Βαλκανικής χερσονήσου. Τοποθετείται στο σταυροδρόμι των μεγάλων διαδρομών μεταξύ Δύσης και Ανατολής και εισάγεται στο βαλκανικό κομμάτι. Η Ρουμανία είναι μια λατινική χώρα με θυελλώδη ιστορία, με διαφορετική εθνικότητα και κουλτούρα, χαρούμενους ανθρώπους και μια ευλογημένη γη.

Η Ρουμανία είναι μια χώρα αιώνιας ομορφιάς, η οποία αυξάνεται ακόμα περισσότερο από τα εντυπωσιακά Καρπάθια όρη, τη Μαύρη θάλασσα και τον γνωστό ποταμό Δούναβη. Με επιφάνεια που καλύπτει το 4,8% της Ευρώπης, η Ρουμανία κατατάσσεται 11^η στην Ευρώπη και 79^η στον κόσμο. Ο συνολικός πληθυσμός της Ρουμανίας είναι 19.908.574 κάτοικοι εκ των οποίων 9.735.441 είναι άνδρες και το 10.173.133 γυναίκες. Η κατανομή των αστικών-αγροτικών περιοχών έχει ως εξής: 10.724.248 κάτοικοι στις αστικές περιοχές (54%) και 9184326 στις αγροτικές περιοχές (46%). Το ποσοστό των ανέργων στις αγροτικές περιοχές είναι 5,7% και στις αστικές 7,6%. Στο περιβάλλον της κοινωνικής επιχειρηματικότητας υπάρχουν 53% γυναίκες και 47% άνδρες, όντας το μόνο οικοσύστημα στην Ευρώπη όπου οι γυναίκες είναι περισσότερες από τους άνδρες. Οι πιο σημαντικοί τομείς είναι: 17% στον τομέα της κοινωνικής ένταξης, 17% στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, 16% στην εκπαίδευση, 15% στη συμμετοχή των πολιτών, 14% στο cross-domain, 7% στην υγεία. Το 90,90% είναι οργανώσεις και ιδρύματα, το 7,7% συνεργασίες και το 3,3% άλλες είδη. Στο σύνολο υπάρχουν 40.000 οργανισμοί. Από αυτούς τους οργανισμούς, σχεδόν οι 4.000 είναι στην περιοχή μας, στη βορειοδυτική Ρουμανία. Οι περισσότερες οργανώσεις και ιδρύματα στη Ρουμανία δραστηριοποιούνται στον κοινωνικό ή στον κοινωνικό φιλανθρωπικό τομέα (28,64%) και στον αθλητισμό (16,39%). Ακόμα, ένας σημαντικός αριθμός οργανώσεων και ιδρυμάτων είναι ενεργοί στον πολιτισμό (9,16%) και στην εκπαίδευση (8,16%), ενώ αυτοί με τη χαμηλότερη κίνηση είναι τα καλλιτεχνικά μέσα (2,35%) και η γεωργία (3,29%).

Οι κύριοι πόροι της Ρουμανίας είναι: η γεωργία, τα γόνιμα εδάφη, αλλά και οι σημαντικές ορυκτές αποθέσεις που έχει η χώρα, ιδιαίτερα του πετρελαίου (στο νότιο μέρος της χώρας), του φυσικού αερίου (στην Τρανσυλβανία), του αλατιού (στην Τρανσυλβανία και στα καρπάθια όρη), του λιγνίτη, του σιδηρομεταλλεύματος (στα δυτικά Καρπάθια – στα βουνά Aruseni και στο βόρειο τμήμα της Ρουμανίας), του χαλκού, του βωξίτη, του χρωμίου, του μαγνησίου, του μόλυβδου και του ψευδάργυρου. Η ξυλεία είναι ένας ακόμα φυσικός πόρος.

Προϋποθέσεις για επιχειρηματική δραστηριότητα σε αγροτικές περιοχές της Ρουμανίας

Προκειμένου οι κάτοικοι της Ρουμανίας να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για την επιχειρηματικότητα υπάρχουν δύο βασικές προϋποθέσεις οι οποίες είναι ο χώρος και ο χρόνος. Υπάρχουν περιφέρειες στη Ρουμανία όπου οι κάτοικοι ασχολούνται με επιχειρηματικές δραστηριότητες πάνω στον αγροτουρισμό ή τη γεωργία όπως όπως γαλακτοκομικές φάρμες, φάρμες χοίρων κ.α. Οι αποφάσεις όμως δεν λαμβάνονται από μεμονωμένους κατοίκους αλλά από αυτούς ως μέλη ομάδων δεδομένου των φυσικών πόρων που υπάρχουν και της συμμετοχής τους στην τοπική κοινωνία.

Μια από τις πιο σημαντικές τάσεις στην κοινωνική επιχειρηματικότητα στη Ρουμανία είναι ότι όλο και περισσότερες εταιρείες και χρηματοδότες έχουν αρχίσει να επενδύουν χρήματα και να στηρίζουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις. Σύμφωνα με την Αναφορά Υπαίθριας Κοινωνικής Καινοτομίας από το Ινστιτούτο Κοινωνικής Οικονομίας, υπολογίζεται ότι υπάρχουν κατά προσέγγιση 10.000 κοινωνικές επιχειρήσεις στη Ρουμανία και 131.127 εργαζόμενοι στις δομές κοινωνικής οικονομίας που πληρούν τα κριτήρια της Πρωτοβουλίας για την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα (SBI). Προς το παρόν αυτοί οι δραστήριοι οργανισμοί στοχεύουν στο να έχουν ένα κοινωνικό αντίκτυπο μέσα από ποικίλους οικονομικούς μηχανισμούς. Σύμφωνα με τα δεδομένα από Atlas Social Economy, η Ρουμανία διαδραματίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο

στον τομέα, με το 1,7% του συνολικού εργατικού δυναμικού να εργάζεται σε δομές κοινωνικής οικονομίας. Επιπλέον, αυτός ο τομέας έχει 4% συνεισφορά στο δημόσιο προϋπολογισμό (PIB). Παρόλο που η κοινωνική οικονομία αναπτύσσεται στη Ρουμανία, ο τομέας αυτός είναι ακόμα σε εξέλιξη συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Στο Atlas Social Economy το 2014, οι στατιστικές έδειξαν ότι οι ακόλουθοι τομείς είναι αυτοί που είχαν το μεγαλύτερο μερίδιο των οικονομικά ενεργών οργανώσεων και ιδρυμάτων: Δασοκομία (51%), Γεωργία (31%), Επαγγελματικός τομέας (12%), Εκπαίδευση, πολιτισμός και ανάπτυξη / τουριστικός τομέας (9% ο καθένας). Οι κύριες θεματικές που είναι κατάλληλες για κοινωνική επιχειρηματικότητα χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση περιλαμβάνουν την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τον τουρισμό, και τις παραδόσεις, τη γεωργία, το περιβάλλον, τη μηχανική, την υγεία/ ευημερία και την έξυπνη κινητικότητα.

Η επαρχία Μπιχόρ βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα της χώρας στα σύνορα με την Ουγγαρία και είναι η έκτη μεγαλύτερη πόλη στη Ρουμανία. Καταλαμβάνει μια περιοχή 7.544 τετραγωνικών χιλιομέτρων, και πρωτεύουσα της είναι η Οράντεα (αποτελεί την 10^η μεγαλύτερη πόλη της Ρουμανίας όσον αφορά τους κατοίκους και βρίσκεται 10 χιλιόμετρα από τα σύνορα). Η επαρχία Μπιχόρ περιλαμβάνει 4 δήμους, έξι πόλεις και 91 κοινότητες. Σύμφωνα με το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής τη 1^η Ιανουαρίου του 2018 η επαρχία Μπιχόρ είχε πληθυσμό περίπου 617,827 ανθρώπων. Η οικονομία της επαρχίας Μπιχόρ βασίζεται σε κάποιους κύριους οικονομικούς τομείς, όπως η κατασκευή υπολογιστών και περιφερειακού εξοπλισμού. Ο τομέας της ΤΠΕ είναι σημαντικός από άποψη ευημερίας, ασφάλειας, υγείας και ανάπτυξης. Αυτός ο τομέας είναι ένας κινητήρας τεχνολογικής καινοτομίας που ενσωματώνει την έρευνα με την πράξη και βοηθάει στην ενδυνάμωση και προστασία της κοινότητας και των μελών της. Άλλοι οικονομικοί τομείς είναι αυτός των υποδημάτων και η βιομηχανία δέρματος, και οι δύο είναι προσανατολισμένοι κυρίως στις εξαγωγές. Άλλες βιομηχανίες όπως η βιομηχανία εξόρυξης έχουν σημειώσει μεγάλη πτώση τις δύο τελευταίες δεκαετίες. Η γεωργία είναι ένας ακόμα οικονομικός τομέας που προσφέρει επαγγελματικές ευκαιρίες για ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού όπου οι επιχειρηματικές δραστηριότητες μπορούν να αναπτυχθούν σε: στήριξη της βιώσιμης αγροτικής ανάπτυξης και μοντερνοποίηση της γεωργίας και της ναυτιλίας. Νέες μέθοδοι οργανικής καλλιέργειας.

Πολύτιμοι περιβαλλοντικοί πόροι για την ανάπτυξη κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Στην περιοχή της επαρχίας Μπιχόρ απλώνεται το φυσικό πάρκο Aruseni, το οποίο έχει τη μεγαλύτερη συγκέντρωση σπηλιών στη Ρουμανία (1.500). Ο τουρισμός αυξάνεται σταδιακά στην περιοχή και το φυσικό πάρκο Aruseni θα πρέπει αντιμετωπίσει αυτή την πρόκληση και να προσφέρει πρώτης τάξεως διαμονή και εύκολη πρόσβαση στα αξιοθέατά του. Ο τουρισμός κατανέμεται ομοιόμορφα κατά τη διάρκεια του έτους, επιτρέποντας την υλοποίηση προγραμμάτων και εξασφαλίζοντας την αποκατάσταση της πεζοπορίας στο δάσος και των διάδρομων για σκι. Η επαρχία Μπιχόρ έχει πολλές τοποθεσίες με ιαματικά λουτρά, αλλά το πιο γνωστό είναι το Baile Felix, το οποίο είναι ένα spa resort όπου χρησιμοποιείται μεταλλικό νερό για τη λουτροθεραπεία. Τα γεωθερμικά λουτρά του Baile Felix, προσελκύουν κάθε χρόνο, εκατοντάδες χιλιάδες τουρίστες διότι αυτά τα ιαματικά λουτρά έχουν θεραπευτικές ιδιότητες και λάσπη.

Πολύτιμοι κοινωνικοί πόροι για την ανάπτυξη κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Κάθε κοινωνική επιχειρηματική δραστηριότητα υπάρχει περίπτωση να αποτύχει αν ο επιχειρηματίας δε δώσει σημασία στους ανθρώπινους πόρους, που από όλους τους πόρους είναι οι μόνοι που δημιουργούν αξία, είναι ένας πόρος κλειδί, ένας πόρος ζωτικής σημασίας που περιλαμβάνει την επιβίωση, την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικής επιτυχίας της επιχείρησης. Η ικανότητα μιας κοινότητας να επιβιώνει και να ευδοκίμει μέσα από την κοινωνική επιχειρηματικότητα, θα πρέπει να περιλαμβάνει το πιο σημαντικό κομμάτι, το ανθρώπινο κεφάλαιο: ανάπτυξη νέων μεθόδων εκπαίδευσης/ εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες/ προγράμματα στήριξης απασχόλησης· ευαισθητοποιώντας τους νέους σχετικά με τις ευκαιρίες που έχουν· το κενό μεταξύ της εργασίας και το εργασιακού περιβάλλοντος· το χτίσιμο συνεργασιών μεταξύ τοπικών μη κερδοσκοπικών οργανισμών και η κοινωνική ένταξη.

Πολύτιμοι πολιτισμικοί πόροι για την ανάπτυξη κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Η κουλτούρα, η παράδοση και οι στολές παίζουν σημαντικό ρόλο για τον χαρακτήρα των κατοίκων και της κοινωνίας. Οι παραδόσεις και οι αυθεντικές χειροτεχνίες από την επαρχία Μπιχόρ: αγγειοπλαστική,

ξυλουργεία (γλυπτική), ύφανση, δημιουργία κοσμημάτων, μουσικά όργανα, εικόνες σε γυαλί ή ξύλο. Υπάρχουν πολλές πολιτισμικές εκδηλώσεις και γιορτές στην Οράντεα και στην επαρχία Μπιχόρ.

Οι πιο κατάλληλοι τομείς για ανάπτυξη κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή είναι:

Οι δημιουργικές βιομηχανίες: οι οικονομικές δραστηριότητες της νέας γενιάς ή η αξιοποίηση της γνώσης και της πληροφορίας (δημιουργία οικονομικής αξίας μέσα από την πνευματική ιδιοκτησία). Ακόμα, αναφέρονται και ως πολιτισμικές βιομηχανίες ή δημιουργικές βιομηχανίες οι: διαφήμιση, αρχιτεκτονική, τέχνες, σχεδιασμός, μόδα, κινηματογράφος, μουσική, θέατρο, καινοτομία, έρευνα, και ανάπτυξη.

ΙΤΑΛΙΑ

Μέσα στα πλαίσια της στρατηγικού συνεταιρικού έργου Erasmus + - Αγροτική Επιχειρηματικότητα- η καρδιά της αγροτικής ανάπτυξης, διεξάγεται μια έρευνα πάνω στις πηγές που μπορούν να βρεθούν στην αγροτική περιοχή που ζείτε και αναπτύσσετε κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Η περιφέρεια Αμπρούτσο

Επιφάνεια: 10.795,12 τ.χλμ. **Κάτοικοι:**1.334.675 **Πυκνότητα:** 123,64 ab./Km

Αριθμός επαρχιών: 4 **Αριθμός δήμων:** 305

Το έμβλημα της περιφέρειας αποτελείται από μια τυποποιημένη ασπίδα του Samnite , χωρισμένη σε τρεις τέμνουσες γραμμές από άσπρο, πράσινο και μπλε, που παρουσιάζουν τις χιονισμένες κορυφές, τα δάση και τη θάλασσα του Αμπρούτσο.

Η περιφέρεια Αμπρούτσο, που βρίσκεται στο κέντρο της Ιταλίας, ορίζεται και ως η «πράσινη περιφέρεια της Ευρώπης» και χαρακτηρίζεται κυρίως από βουνά (65% της συνολική της επιφάνειας). Εκτείνεται σε μια επιφάνεια 10,795.12 km². Η περιφέρεια χωρίζεται σε 4 επαρχίες: του Κιέτι, του Λάκουιλα, της Πεσκάρα και του Τέραμο, με 305 δήμους, από τους οποίους οι 200 βρίσκονται ορεινά και οι 27 μερικώς ορεινά. Πάνω από τη μισή επικράτεια (76.6%) που είναι ορεινή, έχει επηρεαστεί από το φαινόμενο της δημογραφικής μείωσης και από τις διαδικασίες εγκατάλειψης.

Η περιφέρεια βρίσκεται σε προνομιούχα γεωγραφική θέση, ως «κεντρικός διανομέας» που συνδέει τη Τυρρηνική θάλασσα με την Αδριατική θάλασσα, και αποτελεί πύλη για τη δυτική Ευρώπη και τα Βαλκάνια. Η γη της αποτελείται από φύση, τοπία, ιστορία, κουλτούρα και παραδόσεις που στο παρελθόν συνδεόταν με άλλες κουλτούρες και πληθυσμούς από τη Μεσόγειο.

Είναι δύσκολο να αντισταθείς κανείς στην ομορφιά των Αδριατικών ακτών, των ήπιων λόφων, στην αγριότητα των βουνών, στην ποικιλία των εθνικών και περιφερειακών πάρκων και των φυσικών αποθεμάτων που διατηρούν και προστατεύουν την πλούσια φυσική κληρονομιά.

Παραγωγικές δραστηριότητες

Χαρακτηριστικά της γεωργίας των περιοχών είναι οι μικρές φάρμες και το σε μεγάλης ηλικίας εργατικό δυναμικό. Κρασιά όπως το Montepulciano, το Cerasuolo και το Trebbiano d'Abruzzo και το πολύ υψηλής ποιότητας ελαιόλαδο, παράγονται σε τρεις αδριατικές επαρχίες (τη Πεσκάρα, το Τεράμο και το Κιέτι).

Η βιομηχανία αποτελείται από λίγες μεγάλες και διεθνείς εταιρίες στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας (όπως Sevel, Honda, Pilkington (πρώην SIV), enso (άλλοτε Magneti Marelli), συγκεντρωμένες στις περιοχές Val di Sangro και San Salvo, και από τις μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις στους καινοτόμους τομείς της φαρμακευτικής, του χημικού, των ηλεκτρονικών, των μηχανικών και της αγροτικής βιομηχανίας. Υπάρχει ακόμα μια σημαντική πολιτισμική κληρονομιά γύρω από εξέχουσες φιγούρες που έχουν γεννηθεί ή ζουν στο Αμπρούτσο, όπως ο Οβίδιος, ο Gabriele D'Annunzio, ο Ignazio Silone, ο Benedetto Croce και ο Ennio Flaiano, επίσης μπορούμε να προσθέσουμε και κάποιες εκδηλώσεις που έχουν πραγματοποιηθεί στις περιοχές όπως συνέδρια, εκθέσεις, συναυλίες και βραβεία παγκόσμιας λογοτεχνίας (το Flaiano, το Scanno, το Penne και το Teramo).

Η κοινωνική Επιχειρηματικότητα είναι ενεργή στη περιφέρεια Αμπρούτσο. Υπάρχουν 1,182 επιχειρήσεις, με 270.097 συνεργάτες (σύμφωνα με αναφορά του Istat-Euricse, Ιανουάριος 2019).

Έρευνα

Μια έρευνα, κατά τη διάρκεια των μηνών Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου του 2019, διεξήχθη με μέσα στο ευρωπαϊκό Erasmus Plus έργο "Στρατηγικές Συνεργασίας Αγροτικών Θησαυρών". Η έρευνα συμπεριλάμβανε τους τοπικούς πόρους (φυσικούς, πολιτισμικούς και ανθρώπινους) που βρέθηκαν στις αγροτικές ή ορεινές περιοχές του Αμπρούτσο και μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην ανάπτυξη και ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Για αυτό το λόγο ένα ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, βασισμένο σε ένα κοινό υπόδειγμα, δημιουργήθηκε και διεξήχθη σε όλες τις χώρες που συμμετέχουν στο ευρωπαϊκό έργο.

Οι ερωτηθέντες συμμετείχαν ανώνυμα και ανήκαν σε μια ομάδα στόχο ηλικιών κάτω από 35 και πάνω από 55, ήταν χωρισμένοι ανάλογα με το φύλο (άνδρες και γυναίκες), τον τόπο κατοικίας στο Αμπρούτσο και τη θέση εργασίας (π.χ. φοιτητές, άνεργοι, εργαζόμενοι, επιχειρηματίες, συνταξιούχοι, άλλο).

Από τους 88 ανθρώπους που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο: το 92,8% ήταν κάτω από 35 ετών και το 7,2% πάνω από 55 (29,3% γυναίκες και 70,7% άνδρες). Οι ερωτηθέντες ήταν φοιτητές (του αγροτικού ινστιτούτου του Alanno και του επαγγελματικού ινστιτούτου "Michetti - Di Marzio" στη Πεσκάρα), άνεργοι, εποχιακοί εργάτες, εργαζόμενοι και επιχειρηματίες (μέσα από κοινοτικές συνεργασίες).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα οι ηγέτες τομείς της τοπικής ανάπτυξης είναι: η γεωργία, ο τουρισμός, η γαστρονομία που συνδέονται μεταξύ τους και ακόμα, συνδέονται με πολιτιστικά φαινόμενα όπως οι δημοφιλείς παραδόσεις/ φαγητά (γιορτές) και θρησκευτικές παραδόσεις.

Ένας σημαντικός αριθμός ανθρώπων δήλωσε στη συνέντευξη ότι στο Αμπρούτσο υπάρχουν άνθρωποι πόροι και επαγγελματικές δεξιότητες κατάλληλες για κοινωνική επιχειρηματικότητα, όπως η ικανότητα εργασίας και συνεργασίας με άλλους 69,9% (ομαδική δουλειά) και η ικανότητα να προσφέρουν γνώση 53,6%. Οι τομείς που θεωρούνται σημαντικοί είναι οι γεωργικές εκτάσεις που καταλαμβάνουν το 53% του εδάφους μας, τα βουνά το 53% και τα φυσικά πάρκα το 51%.

Πηγές: <https://www.regione.abruzzo.it/>

<http://www4.istat.it/it/abruzzo>

ΤΟΥΡΚΙΑ

Στα πλαίσια του έργου Erasmus+ με τίτλο «Rural Entrepreneurship - the Heart of Rural Development» διεξάγεται μια έρευνα στις διαθέσιμες πηγές που υπάρχουν σε κάθε αγροτική περιοχή και πως μέσω αυτών των πηγών θα μπορούσε να αναπτυχθεί δραστηριότητα με επίκεντρο την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Η πόλη Γκέμπτζε έχει πληθυσμό 357.743 χιλιάδες κατοίκους, 100 χιλιάδες φοιτητές και 131.931 ανθρώπους ηλικίας 14-29. Το Γκέμπτζε, είναι ανατολικά της περιοχής Μαρμαρά, με πλούσια ιστορία, οικονομία, γεωργία, κτηνοτροφία και βιομηχανία που οφείλεται στην ταχεία ανάπτυξη των τούρκικων περιοχών. Το Γκέμπτζε είναι μια πόλη που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της θάλασσας Μαρμαρά και 45 χιλιόμετρα ανατολικά της Κωνσταντινούπολης. Εκεί στεγάζεται το μεγάλο λιμάνι της βιομηχανίας Kocaeli, είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της περιοχής Μαρμαρά στην Τουρκία και φιλοξενεί το 15% της βιομηχανίας. Το Γκέμπτζε είναι συνδεδεμένο με την επαρχία Κοτζαέλι, τα λιμάνια, το αεροδρόμιο, και το σιδηρόδρομο που συνδέουν την Κωνσταντινούπολη με την Ευρώπη. Καθώς οι δρόμοι έχουν ανατολική και δυτική κατεύθυνση, η αστική περιοχή αναπτύσσεται προς αυτή τη κατεύθυνση. Ο κύριος λόγος για επενδυτική προσοχή σε αυτή την περιοχή είναι ότι βρίσκεται στη μέση από τις τρεις μεγαλύτερες ανεπτυγμένες πόλεις και μόλις 45 λεπτά μακριά από αυτές.

Η δομή του Γκέμπτζε, η οποία σημειώνει συνεχόμενη αύξηση του πληθυσμού, δείχνει ξεκάθαρα τα αποτελέσματα της πληθυσμιακής διάρθρωσης. Εξαιτίας του ότι η πόλη μας είναι σχεδόν μια βιομηχανική πόλη, οι κάτοικοι έρχονται από όλη την Τουρκία για να ζήσουν στο Γκέμπτζε.

Το Γκέμπτζε έχει πολύ καλές εγκαταστάσεις και κατασκευές σε μέσα μαζικής μεταφοράς. Αυτό βοηθάει και στη διεξαγωγή των προϊόντων σε ξένες αγορές, όπου μπορούν να φθάσουν σε οποιοδήποτε σημείο της γης είτε μέσω της θάλασσας, είτε μέσω του αέρα αλλά και μέσω των δρόμων. Επιπρόσθετα, υπάρχουν 2 αεροδρόμια στην περιοχή μας.

Η περιοχή έχει όμορφους κόλπους και φυσικές παραλίες. Η γεωργία, η καλλιέργεια φρούτων και λαχανικών είναι σε πλεονάζουσα θέση στις καλλιεργήσιμες εκτάσεις της περιοχής.

Έθιμα: Υπάρχει ένα έθιμο στην περιοχή που ονομάζεται Χιντρελέζ. Το Χιντρελέζ πραγματοποιείται στις 5-6 Μαΐου. Κατά της διάρκειας του εθίμου αυτής ζυμώνεται ένα ψωμιού, όπου την ημέρα της εορτής εάν υπάρχει λάδι που ξεχειλίζει από τη ζύμη αυτό σημαίνει ότι στο σπίτι δεν θα υπάρχει αφθονία, ενώ εάν

κάποιος έχει αποστραγγίξει το λάδι χωρίς να το έχει πει σε κανέναν τότε αυτό σημαίνει ότι στο σπίτι θα υπάρχει αφθονία.

Ρουχιμσός: Οι άνθρωποι που ζουν στα ορεινά χωριά του Γκέμπτζε φοράνε τα δικά τους χειροποίητα πλεκτά ρούχα. Οι περισσότερες γυναίκες φοράνε φαρδιά, γιλέκα και ζακέτες. Φοράνε, ακόμα, ρούχα με κεντημένη γραφή ή λευκά χειρόγραφα και κολιέ.

Παραδόσεις: Υπάρχουν ακόμα οι γαμήλιες τελετές, θρησκευτικές γιορτές και παραδοσιακά φαγητά στο Γκέμπτζε που μπορούν να φανούν πολύτιμα για την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Η Οργανωμένη Βιομηχανική Ζώνη του Γκέμπτζε (GOSB) ιδρύθηκε σε μια περιοχή 10.370.000 μ., 7 χλμ από το κέντρο του Γκέμπτζε. Το 33% των βιομηχανικών επενδύσεων στη GOSB και το 65% του ποσού των επενδύσεων είναι μεγάλες εταιρείες με ξένες πρωτεύουσες, και ειδικά πολυεθνικές συνεργασίες. Από σήμερα, η GOSB εμπλέκεται στη κατασκευή μηχανημάτων, στα χημικά προϊόντα, τις αυτοκινητοβιομηχανίες, στις κατασκευές οπτικών, ηλεκτρονικών, στα βιομηχανικά-ιατρικά αέρια, σε τομείς τροφίμων και πακεταρίσματος και σε ΤΠΕ. Το Γκέμπτζε έχει αναπτύξει ακόμα παροχές σε επιστημονικές σπουδές, υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης και εκπαίδευσης.

Έρευνα:

Το Ιανουάριο με Μάρτιο του 2019 διεξήγαμε μία έρευνα στα πλαίσια του Erasmus Plus έργου “Κοινωνική Επιχειρηματικότητα- η καρδιά της αγροτικής ανάπτυξης” με θέμα τις ανάγκες στην κοινωνική επιχειρηματικότητα. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν άτομα άνω των 35 και κάτω των 55 χρονών από διαφορετικά επαγγελματικά υπόβαθρα (όπως φοιτητές, εργαζόμενοι, άνεργοι, δάσκαλοι, εργοδότες). Στο σύνολο, 58 άτομα απάντησαν στο ερωτηματολόγιο. Το 44,8% των συμμετεχόντων (26) ήταν κάτω των 35 και το 55,2% από αυτούς (32) ήταν άνω των 55. Ήταν 18 γυναίκες (31%) και 40 άνδρες (59%) συμμετέχοντες.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι κάτοικοι θεωρούν πως οι διαθέσιμοι πολύτιμοι πόροι για ανάπτυξη κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην περιοχή είναι: οι φυσικοί και πολιτισμικοί πόροι της περιοχής, ο τουρισμός και οι ανθρωπίνι πόροι. Δήλωσαν ότι από τη στιγμή που η περιοχή έχει υψηλό πληθυσμιακό προβάδισμα για την ανάπτυξη κοινωνικής επιχειρηματικότητας, θα ήταν καλό να το εκμεταλλευτεί. Με τη συνεισφορά των εταιρειών και εργοστασίων της περιοχής οι κάτοικοι θα έχουν το θάρρος να ξεκινήσουν μια κοινωνική επιχείρηση χρησιμοποιώντας τις πολιτιστικές πηγές. Ακόμα, ο αγροτικός τομέας πρέπει να στηριχθεί διότι έχει εμφανίσει μια πτώση με τα χρόνια.

RURAL TREASURES

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Στα πλαίσια του έργου Erasmus+ με τίτλο «Rural Entrepreneurship - the Heart of Rural Development» διεξάγεται μια έρευνα στις διαθέσιμες πηγές που υπάρχουν σε κάθε αγροτική περιοχή και πως μέσω αυτών των πηγών θα μπορούσε να αναπτυχθεί δραστηριότητα με επίκεντρο την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Γενικές πληροφορίες για το ΗΒ

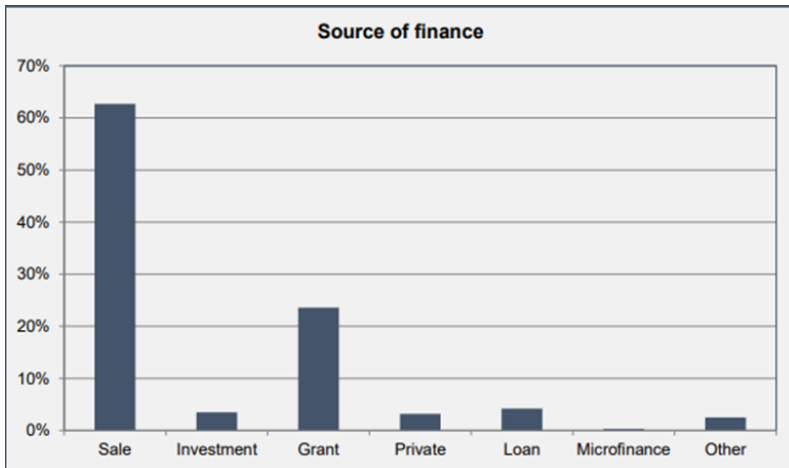
Επιφάνεια: 242,500 km²   **Κάτοικοι:** 66,931,767 εκατομμύρια **Πυκνότητα:** 259 άτομα ανά τ. χλμ.

Χώρες που περιλαμβάνει: Αγγλία, Ουαλία, Σκωτία, Βόρεια Ιρλανδία

Εισαγωγή

Το εθνόσημο του Ηνωμένου Βασιλείου είναι το επίσημο εθνόσημο της Βρετανικής Μοναρχίας. Περιλαμβάνει μια ασπίδα χωρισμένη σε 4 τεταρτημόρια παρουσιάζοντας τα σύμβολά της Ιρλανδίας, της Αγγλίας, και της Σκωτίας (εκείνη την εποχή η Ουαλία συμπεριλαμβανόταν στην Αγγλία, γι' αυτό ένα μέρος είναι διπλό στη ασπίδα). Υπάρχει μια βασιλική κορώνη στην κορυφή με ένα χρυσό λιοντάρι δίπλα από την ασπίδα. Κάτω από την ασπίδα, υπάρχει το ρητό της Αγγλικής μοναρχίας: "Dieu et mon Droit" ("Ο θεός και το δίκαιο μου"). Το τοπίο του Ηνωμένου Βασιλείου ποικίλει εντυπωσιακά: υπάρχουν κυματιστοί βράχοι και πεδιά στην νοτιοανατολική Αγγλία, βουνά στην Ουαλία, λίμνες και βουνά στην Κάμπρια, πεδιάδες στην Σκωτία, νησιά, λίμνες και βουνά στη βόρεια Ιρλανδία, με τη Σκωτία και την Ουαλία να έχουν τα πιο ορεινά μέρη του Ηνωμένου Βασιλείου. Ωστόσο, ένα σημαντικό κομμάτι της χώρας είναι επίπεδο, σχηματίζοντας λιβάδια και βοσκοτόπια. Η χώρα μπορεί να χωριστεί σε υψηλά και χαμηλά επίπεδα. Το 2015, 11,4 εκατομμύρια (20.7% του πληθυσμού) άνθρωποι ζούσαν κυρίως σε αγροτικές περιοχές και οι περισσότεροι από αυτούς ήταν άνω των 45 ετών, οι νέοι είχαν μετακομίσει στις αστικές περιοχές όσο ήταν στην κατάλληλη ηλικία. Οπότε, υπάρχει το φαινόμενο της δημογραφικής μείωσης. Η ζωή έγινε λιγότερο δραστήρια σε αυτές τις περιοχές από τότε που οι κάτοικοι έγιναν συνταξιούχοι. Οι αγροτικές περιοχές υποφέρουν κυρίως από τη φτώχη πρόσβαση σε απαραίτητες υπηρεσίες όπως νοσοκομεία, μέσα μαζικής μεταφοράς ακόμα και τα τρόφιμα. Στις περιοχές μπορούν να υπάρξουν ευκαιρίες για κοινωνική επιχειρηματικότητα λόγω του ότι δεν υπάρχει ανταγωνιστική αγορά και γι' αυτό οι προκλήσεις είναι λίγες. Υπάρχουν πλεονεκτήματα και για τις δύο πλευρές: από την πλευρά του επιχειρηματία υπάρχει ένα πλεονέκτημα κόστους το οποίο, μεταξύ άλλων πραγμάτων προσφέρει ταχύτερα κέρδη. Αυτά μπορούν να επαναεπενδυθούν και έτσι να υπάρξει πρόοδος στις αγροτικές περιοχές. Η προσφορά αυξάνεται και η ζήτηση του πληθυσμού ικανοποιείται. Αυτή η ανάπτυξη βελτιώνει τη συνολική οικονομική κατάσταση.

Οι ευρύτεροι χρησιμοποιούμενοι πόροι για κοινωνική επιχειρηματικότητα στο Ηνωμένο Βασίλειο

Από τη στιγμή που οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι εντελώς διαφορετικές από μια παραδοσιακή επιχείρηση, μπορούν να λάβουν οικονομικούς πόρους για να ξεκινήσουν ή/και να εκτελέσουν την επιχειρηματική τους δράση. Κάποιοι οργανισμοί όπως το UnLtd, δίνουν επιχορηγήσεις και/ή κοινωνικές επενδύσεις για κοινωνικές επιχειρήσεις. Αυτοί οι οργανισμοί είναι συνήθως φιλανθρωπικοί και κυβερνητικοί φορείς που δεν περιμένουν οικονομική ανταπόδοση αλλά

ενδιαφέρονται για την επένδυση στα κοινωνικά αποτελέσματα που υπόσχεται η κοινωνική επιχείρηση. Περισσότερο, βασισμένοι στην απόδοση τους, κάποιες κοινωνικές επιχειρήσεις ίσως δημιουργήσουν αρκετά κέρδη (πουλώνοντας τα προϊόντα ή υπηρεσίες τους) για να στηρίξουν την επιχείρησή τους. Όπως παρουσιάζεται στο διάγραμμα, η πώληση προϊόντων ή υπηρεσιών είναι η πιο σημαντική πηγή κεφαλαίου (63%) για κοινωνικές επιχειρήσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η δεύτερη πιο σημαντική πηγή κεφαλαίου (24%) είναι οι επιχορηγήσεις.

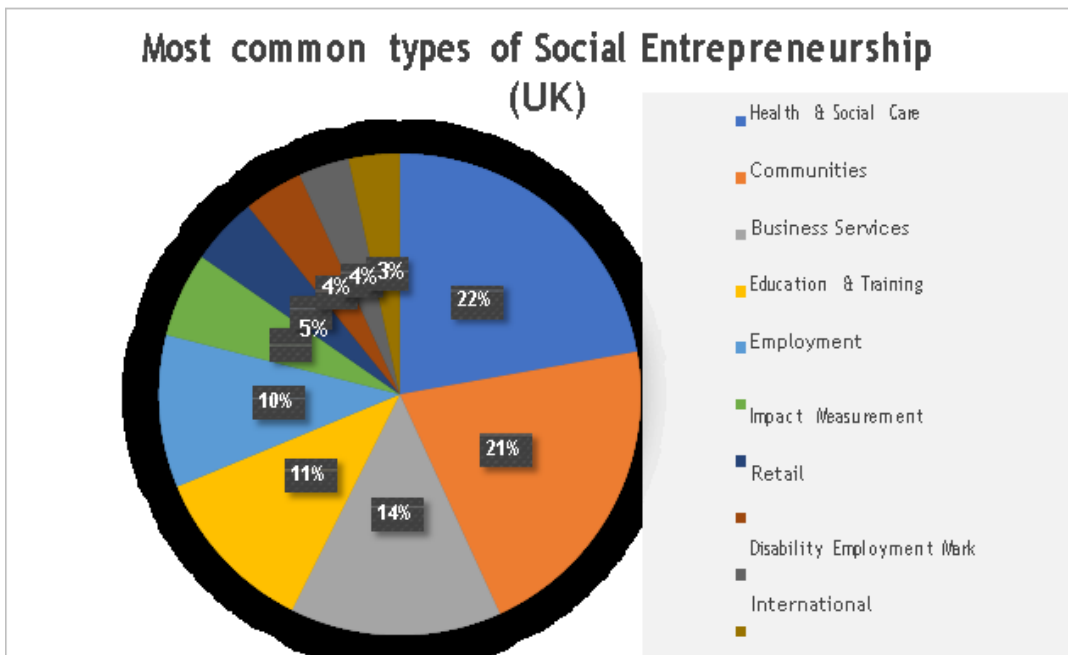
Οι κοινωνικοί επιχειρηματίες μπορούν ακόμα να χρησιμοποιούν μη οικονομικές πηγές για να αυξήσουν την βιωσιμότητα της επιχείρησής τους. Για παράδειγμα, υπάρχουν ινστιτούτα όπως Social Enterprise UK στο Λονδίνο, που συμβουλεύουν νέους επιχειρηματίες σχετικά με τα δικαιώματά τους και τους δίνουν την πρακτική πληροφόρηση για να δημιουργήσουν και να μεγαλώσουν τη δική τους δική τους εργασία.

Τέλος, μπορούν να επωφεληθούν από τα παρακάτω προγράμματα:

- NatWest Accelerator Programme
- UnLtd Big Venture Programme
- The Young Academy (εκπαίδευση)

Οι πιο κοινοί τύποι κοινωνικών επιχειρήσεων στο Ηνωμένο Βασίλειο

Πολλές διαφορετικές ΜΚΟ (Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις) είναι κοινωνικές επιχειρήσεις αλλά ακόμα και ΚΟ (Κυβερνητικές Οργανώσεις, γνωστές και ως δημόσιες υπηρεσίες) μπορούν να γίνουν κοινωνικές επιχειρήσεις. Οι πιο κοινοί τύποι κοινωνικών επιχειρήσεων στην Αγγλία φαίνονται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Παραδείγματα επιτυχημένων πρακτικών κοινωνικών επιχειρήσεων στο Ηνωμένο Βασίλειο

Ας εξερευνήσουμε κάποιες πραγματικές υποθέσεις κοινωνικών επιχειρήσεων που κατάφεραν να πετύχουν στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αυτές οι επιχειρήσεις δεν είναι παγκοσμίως γνωστές αλλά τις ξέρουν καλά στις κοινότητες τους. Είναι άνθρωποι που άλλαξαν τα πράγματα, κινήθηκαν προς το κοινό καλό των κοινοτήτων τους. Η Ομάδα Εκπαίδευσης και Επιχειρηματικότητας του Ανατολικού Cleveland από το Loftus, οι Μικρές Ομάδες Βιομηχανιών στο Somerset και το Antur Teifi από τη δυτική Ουαλία, είναι όλα παραδείγματα κοινωνικών επιχειρήσεων για τη βελτίωση της κοινότητας.

Η Ομάδα Εκπαίδευσης και Επιχειρηματικότητας του Ανατολικού Cleveland ξεκίνησε σαν μια ομάδα τεσσάρων ατόμων στο Loftus που είχαν απογοητευτεί από την έλλειψη δράσης από τα κρατικά όργανα σχετικά με την αντιμετώπιση της ανεργίας στην περιοχή (Johnstone et al., 1990, p. 107). Η ομάδα ανέπτυξε ένα μεγάλο πρόγραμμα δραστηριοτήτων, όπως εκπαίδευση εργαζομένων, εκπαίδευση νέων, ξεκινώντας την ανάπτυξη ενός εκπαιδευτικού και επιχειρηματικού κέντρου, βελτιώνοντας το περιβάλλον και αποκτώντας ακίνητη περιουσία προς όφελος της κοινότητας.

Οι Μικρές Ομάδες Βιομηχανιών στο Somerset, δυτικό Somerset, ξεκίνησαν με την προοπτική να βοηθήσουν στη δημιουργία τοπικών θέσεων εργασίας. Η ομάδα αποτελείται από έναν γαλακτοπαραγωγό, έναν υπάλληλο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, έναν ασφαλιστή, ένα λέκτορα, έναν νέο εργαζόμενο και το διευθυντή ενός κέντρου μελετών (Johnstone et al., 1990, p. 109). Για δέκα χρόνια η ομάδα ενθάρρυνε σημαντικά την ανάπτυξη της κοινότητας και συνέβαλλε στην αλλαγή στάσης τόσο των αγροτών όσο και των τοπικών κοινοτήτων, για να ευνοήσει την απασχόληση και την επέκταση των επιχειρήσεων.

Το Antur Teifi, από το Teifi Valley, το πρακτορείο υπηρεσιών, ξεκίνησε από μια ομάδα τοπικών εθελοντών που ανησυχούσαν για τα υψηλά επίπεδα ανεργίας (Johnstone, et al., 1990, p. 109). Η ομάδα έθεσε τους ακόλουθους στόχους: να εντοπίσει και να υποστηρίξει κοινοτικές πρωτοβουλίες, να δημιουργήσει νέες μόνιμες θέσεις εργασίας και να ξεκινήσει δραστηριότητες για την πρόληψη της οικονομικής και πολιτιστικής παρακμής της περιοχής. Η ομάδα τελικά κατάφερε να πετύχει ακόμα περισσότερα από αυτούς τους στόχους.

Η έρευνα διεξήχθη από τους εταίρους του έργου “Rural Treasures - Rural Entrepreneurship - the Heart of Rural Development”

Αριθμός έργου: 2018-1-LV01-KA204-047012-P1:

- NGO Ritineitis(Latvia)

www.ritineitis.lv

- Asociacion Socio-cultural La Punta Bajamar Avanzando (Spain)

www.facebook.com/lapuntabajamaravanzando/

- International Labour Association (Netherlands)

www.ilabour.eu

- Institutou Anaptixis Epicheirimatikotitas Astiki Etairei (Greece),
- GLAFKA s.r.o. (Czech Republic)

www.glafka.cz

- Asociatia Centrul European pentru Integrate Socioprofesionala ACTA (Romania)

www.actacenter.ro

- Associazione Culturale SmartLab Europe (Italy)
- Gebze Halk Egitimi Merkezi (Turkey)

www.gebzehem.meb.k12.tr

- Eurospeak Language Schools Ltd (United Kingdom)

www.eurospeak.org.uk

